

GÜNCEL

FAİZ ORANLARININ YÜKSEK SEVİYESİ, ÜRETİM EKONOMİSİ İÇİN ENGEL!

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayi büyümesinin, Türkiye ekonomisinin 2017 ilk çeyrek büyümesini de geçerek yüzde 5,3'e ulaştığına dikkat çekerek "Bu performans bizleri rehavete sürüklememelidir" dedi.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayide büyümenin, Türkiye ekonomisinin 2017 ilk çeyrekte yüzde 5 oranında büyümesinin de üzerine çıkarak yüzde 5,3'e ulaştığına, bununla birlikte bugünkü üretim yapısının arzu edilen noktada olmadığına dikkat çekti. Büyüme yolunda cesur adımlar atılması gerektiğine vurgu yapan Bahçivan "Sergilenen bu büyüme performansı bizleri rehavete sürüklememelidir. Arzu ettiğimiz büyüme 'nitelikli' büyümedir. Nitelikli büyüme yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli sanayi ürünlerinin, üretimin ve ihracat içindeki payının arttığı büyümedir. Ancak bugünkü üretim yapımızın henüz arzu ettiğimiz bu

noktada olduğunu söylemek zor. Böyle bir vizyonu hayata geçirmek için cesur adımlar atmamız gerekiyor" dedi.

Bahçivan, nitelikli sanayi üretimi ile bütünleşen bir İstanbul için Başbakan Yıldırım'dan destek beklediklerini de ifade ederek "Yıldızı sönmeyecek bir şehir olan ve değerli bir emanet olarak gördüğümüz İstanbul'a en iyi şekilde sahip çıkmalıyız. İstanbul'da sanayi üretimi şehir kimliğiyle bütünleşmiş bir şekilde yaşamaya devam etmelidir. İstanbul'un sadece bir kültür, turizm ve finans şehri olarak görülmemesi gerekir. Çevreyle barışık, nitelikli üretim yapan sanayi tesisleri şehir yaşamının doğal bir parçasıdır. İstanbul'da da böyle olmalıdır. Daha nitelikli bir İstanbul'a ve daha nitelikli bir sanayiye hepimiz ihtiyaç duyuyoruz. Kentin ihtiyaçları ile sanayinin ihtiyaçları arasındaki denge gözetilerek İstanbul'da sanayi yeniden ele alınmalıdır. İstanbul'daki sanayimizin her

GÜNCEL

10-15 yılda bir, şehrin gelişimi paralelinde bir oraya bir buraya taşınması ciddi kaynak, vizyon ve enerji israfıdır. İşimizi geliştirmeye odaklanmak yerine taşınma derdi ve kaygısı nedeniyle verimsizlik sorunu ortaya çıkmaktadır. İstanbul'daki sanayimizin bu göçebelik durumu artık bir çözüme kavuşturulmalıdır.”

Sürdürülebilir ekonomik büyüme için nitelikli finansmana erişiminin önemine değinen Bahçivan, “Kamu sanayi yatırımlarına mutlaka destek olmalı. Yeni nesil bir Kalkınma Bankasına sahip olmamız çok gerekli bir ihtiyaç. Bu Banka, sanayicilere Türk Lirası cinsi, uzun vadeli uygun maliyetler ile yatırım ve proje kredilerini sağlamalıdır. Bu noktada bir hususa özellikle dikkat edilmesi gerekiyor; o da bankaların faaliyetlerini sorumluluk bilinci eşliğinde sürdürmesi gerçeğidir. Oysaki son dönemde, arzu etmediğimiz bir şekilde kredi faizlerinde yüzde 15-16'lık oranlara varan bir yükselişe tanık oluyoruz. Faiz oranlarının böyle yüksek bir seviyede seyretmesi, üretim ekonomisine geçişin önünde ciddi bir engeldir. Bankaların reel sektörü paydaş olarak görmeleri ve uzun vadeli, sağlıklı bir iş birliğini kısa vadeli çıkarlara kurban etmemeleri gerekiyor. Çünkü bankaların, içinde yer aldıkları ekonomik yapının bütününe gözeterek hareket etmesi çok önemlidir” dedi.

AB ile belirsizlikler ortadan kalkmalı!

2017 birinci çeyrek büyüme rakamlarında yatırımların büyümeye katkısının çok sınırlı olduğuna da dikkat çeken Bahçivan, çok önemli teşviklere rağmen sanayide yatırımların sınırlı kalmasını yatırım ortamının yeteri kadar tatmin edici olmamasına bağladı. Bahçivan, “Gerek dünya gerekse AB ile entegrasyonun arttığı, risklerin azaldığı, güvenli ülke algısının daha da güçlendiği bir yatırım ortamında hem yerli yatırımlar hem de doğrudan yabancı yatırımlar daha da canlanacaktır. Bu noktada en büyük dış ticaret ortağımız olan AB özel bir önem taşıyor. Ocak-Nisan 2017 döneminde AB'nin, AB dışındaki ülkelerden yaptığı ithalat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10 arttı. Aynı dönemde Türkiye'nin AB ülkelerine ihracatı sadece yüzde 4 artarak 23,1 milyar Euro'ya çıkarken, Güney Kore'nin AB'ye ihracatı yüzde 20, Hindistan'ınki ise yüzde 10 arttı. AB ekonomisi toparlanırken bizim bu pastadan aldığımız pay yeterli değil. AB ile sürdürülebilir, takvimi ve kesin sonuçları olan samimi bir ilişkiyi yeniden tarif etmemiz ve belirsizlikleri ortadan kaldırmamız gerekiyor. Gümrük Birliği'nin revize edilmesi ve kapsamının değişen ticari koşullara uygun olarak genişletilmesi talebimiz güncelliğini korumaktadır” diye konuştu.

BUSINESS EKONOMİ

ISO, "TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU-2016" ARAŞTIRMASINI AÇIKLADI!

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırması sonuçlarına göre, sanayinin zirvesinde 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş yer aldı. Listede ikinci Ford, üçüncü ise Tofaş oldu.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği, sektör için en değerli verileri oluşturan ve devler liginin belirleyen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırmasının sonuçları açıklandı. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından basın toplantısında açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasına göre, sanayinin zirvesinde 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş yer aldı. Listede ikinci sırada 16 milyar 314 milyon liralık üretimden satışları ile Ford bulunurken, üçüncü sırayı ise üretimden satışları 12 milyar 856 milyon lira olan Tofaş elde etti.

Reel ekonominin mevcut durumunu ve yaşadığı sorunları ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan araştırmaya göre, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 450.505 milyar liradan 490.043 milyar liraya çıktı. Kuruluşların toplam faaliyet karı bir önceki seneye göre yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar TL'ye, faaliyet karlılık oranını da yüzde 8,7'den yüzde 9,4'e yükseldi. Toplam ihracatı üç yıldır üst üste gerileyen 500 Büyük Kuruluşun 2016 yılında ihracatı yeniden ivme kazanarak yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolar oldu.

İlk 10 içinde beş otomotiv şirketinin yer aldığı araştırmada, listeye 48 yeni sanayi kuruluşu girdi. Bunlardan 27 tanesi geçen yıl **İSO** İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alan şirketlerden, 21 kuruluş ise **İSO** 1000 dışından olan şirketlerden oluştu. Listenin ilk

50 şirketi, toplam 490 milyar liralık üretimden satışları 241 milyar lirasını gerçekleştirerek 2015 yılında yüzde 48,8 olan payını yüzde 49,2'ye çıkardı.

Sanayi, ekonominin en yakın yol arkadaşı!

Araştırma sonuçlarını açıklayan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Türkiye'de yaşanan beklenmedik olumsuz olaylar eğer dünyanın en gelişmiş ülke ekonomilerinde yaşanmış olsaydı, bu ülke ekonomilerinde bizim ekonomimizin yaşadığı tahribattan daha büyüğü yaşanır. Oysa Türkiye ekonomisi, Türkiye özel sektörü ve sanayimiz, bütün bu zorluklara rağmen ekonomik aktivitesini, dinamizmini kesmedi" dedi. Sanayi sektörünün ekonominin geneli üzerinde bir performans göstererek ekonomik büyümeye en nitelikli katkıyı sunduğunu ve yüzde 3,9'luk performansı ile büyümeyi sürüklediğini vurgulayan Bahçivan, şunları söyledi: "Sanayimiz böyle bir dönemde göstermiş olduğu performansla, her zaman olduğu gibi ekonominin en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dostu olduğunu gösteriyor. Bu bağlamda Türkiye'yi orta gelir tuzağına girmekten kurtaracak, nitelikli ve sürdürülebilir büyümeyi yaratacak, ekonomimizi dış rekabette bir üst lige çıkaracak ve nihayetinde Türkiye'nin dünyadaki en büyük 10 ekonomi arasına girmesine en güçlü katkıyı yapacak yegane sektör, sanayi sektörüdür. Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgalanmaları, sosyal, siyasi, terör ve jeopolitik tüm olumsuzlukları barındıran bir yıl içinde, 'başarma' azim ve kararlılığını korudu. Sanayici hem kar etme noktasında hem ihracatını artırmakta, hem üretimini sürdürmekte ve hem de yeni istihdam yaratmakta, ülkesine karşı temel sorumluluklarını kapsayan sınavların hepsinden başarıyla geçti. Bu çaba ve başarı da, sanayi sektörünün üretim ekonomisine dönüş ve ekonomide üretim kültürünün yeniden hakim kılınması için her türlü desteği almayı hak ettiğini ortaya koydu."

İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçları şu şekilde gerçekleşti:

Faaliyet karının yarından fazlası finansman giderine gitti!

Ana faaliyetlerinde başarılı olan sanayide, finansman yönetimi son yıllardaki en temel problem olmaya devam etti. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. Finansman giderleri 2016 yılında yüzde 3,6 oranında artarak 29 milyar TL'ye yükseldi. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,3 puan düşerek yüzde 5,2 oldu. Yine sanayi devlerinin FAVÖK mutlak büyüklüğü 76,1 milyar TL olarak hesaplandı. 2015 yılında bu büyüklük 62 milyar TL olmuştur. Yani FAVÖK büyüklüğü yüzde 22,8 arttı. Dönem kar ve zarar toplamı da 2016 yılında yüzde 33,2 artarak 28,3 milyar liradan 37,7 milyar liraya yükseldi. **İSO Başkanı** Bahçivan, "Finansman noktası rahatlatıldığı zaman, bu kadar zorluklarla mücadele

BUSINESS EKONOMİ

edebilen bir sektörün, daha başka neler yapabileceğinin de ipuçlarını bu raporda görmekteyiz" dedi.

Sanayici TL'deki değer kaybının etkisini sınırladı!

TL'nin değer kaybının finansman giderlerinde beklentilerin altında etki yaptığını belirten Bahçivan, "Çünkü finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı 2016'da yüzde 63,4'ten yüzde 55,4'e indi. Her ne kadar geçen yıla göre bu parametrede bir düşüş gerçekleşmiş olsa da finansman giderlerinin faaliyet karına oranında son 4 yıl ortalamasının yüzde 56 olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Dünyada bu oran ortalama yüzde 16. Sanayi firmaları, döviz kuru dalgalanmalarının ve Türk Lirasındaki değer kaybının finansman giderlerine olumsuz etkisini sınırlamayı başardı" dedi.

Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 16,3'lük azalma ile 2,8 milyar liraya indi. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2016 yılında yüzde 0,57'ye gerilerken, Ar-Ge yapan şirket sayısı da 239'a düştü. Ar-Ge konusunda sanayiciler olarak eleştirel bir pay çıkarmak gerektiğini belirten Bahçivan, "Veriler, Ar-Ge yatırımları konusunda verilen destek ve teşviklere sanayicilerden yeteri kadar yanıt alınmadığını göstermektedir. Sanayiciye Ar-Ge yatırımları ile ilgili olarak daha fazla sorumluluk düşmektedir" dedi.

GSYİH'deki imalat sanayi payı 2015 ile aynı seviyede!

Araştırmaya göre sanayi sektörünün uzun yıllara dayanan yapısal sorununun devam ettiğini belirten Bahçivan "Bu da GSYİH'deki imalat sanayi payının gerilemesi. Türkiye ekonomisinin yeniden ve katma değeri daha yüksek bir üretim ekonomisine dönmesi gerekmektedir. 2015 yılında olduğu gibi geçen yıl da bu alandaki karnemizi iyileştiremedik. İmalat sanayinin GSYH içindeki payı geçen yıl yüzde 16,7 olarak aynı seviyede kalmaya devam etti. Bu trendin tersine çevrilebilmesi kaçınılmazdır ve sanayi sektöründe koşulların iyileştirilmesi ihtiyacı sürmektedir" dedi.

Kaynaklar içinde borçların payı yüzde 62'ye yükseldi!

Borç/öz kaynak ilişkisinde, son 10 yıldır sürekli olarak öz kaynaklar aleyhine bozulan bir denge görüldü. Kaynak yapısı içerisinde borçların payı 2007 yılında yüzde 45,2 iken, bu oran 2016 yılında yüzde 61,9'a yükseldi. Aynı dönemde öz kaynakların payı da yüzde 54,8'den yüzde 38,1'e geriledi. Sonuçlar, son 10 yılın en olumsuz borç/öz kaynak ilişkisini gösterdi. Bahçivan, "Borçluluk oranları, 65/35 bandında olan dünya ortalamasına yakın olmakla birlikte bu göstergenin verdiği bir önemli mesaj şu; sanayi kuruluşlarının büyük zahmetlerle ve adeta damla damla topladıkları karlarının önemli bir bölümünün finansman giderlerine gitmesinden dolayı iç kaynaklarını büyümede kullanamamaktadırlar. Yetersiz ve eriyen öz kaynaklar nedeniyle büyümek için yeni yatırımların daha çok borçlanmaya dayalı olarak yapılması, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun görece olarak daha sağlıklı bir finansman çarkının içinde olduklarını gösteriyor" dedi.

Yine **İSO 500** Büyük Kuruluşun borç yükü her geçen yıl biraz daha artarken, 2016 yılında bu oran yüzde 18,8'lik artışla 207 milyar liraya yükseldi.

Devreden KDV yükü nedeniyle devlete 6 milyar TL borç verdik!

Sanayicilerin en önemli sorunlardan birinin yatırımlar ve işletme sermayesi açısından yeni kaynaklara ulaşamaması olduğunu belirten Bahçivan "Kaynakların bu kadar kıt ve pahalı olduğu bir ortamda, sanayilerin üzerindeki devreden KDV yükü her geçen yıl artıyor. **İSO 500**'ün devreden KDV'sinin 2016 yılında çok daha fazla yükselerek yüzde 23,6 ile 6 milyar liraya çıktı. Sanayi finansmanda zorlanırken, devlete 6 milyar lira borç verdi. KDV, bugün artık uygulanış esası olarak sanayinin-sanayicinin kıt kaynaklarından kamuya adeta bir işletme sermayesi transfer yükü getirmektedir. Maliye Bakanlığımızın Mevcut KDV sisteminin değiştirilmesi çalışmalarını heyecanla izlerken, bu konuda da bir çözüm üretileceği umidini taşıyoruz" dedi.

İstihdam yüzde 2,2 arttı!

Türkiye'nin 500 Büyük kuruluşlarının istihdamları yüzde 2,2 ile yaklaşık 15 bin civarında arttı. Ödenen maaş ve ücretlerde de yüzde 15,7 oranında artış gerçekleşti. Son yıllarda duran varlıklar lehine olan iyileşme, 2016 yılında 1 puan kadar geriledi. **İSO 500**'de 2016 yılında vergi öncesi kar eden kuruluş sayısı 400'den 392'ye inerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 108 oldu. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar (EBITDA) eden firma sayıları 2016 yılında 484'e yükseldi ve ölçülmeye başlandığı son dört yıl içindeki en yüksek sayıya ulaştı. Zarar eden firma sayısı ise 16'ya geriledi. 500 Büyük içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı da 123'e indi.

Yüksek teknoloji yoğun sektörlere ihtiyaç sürüyor!

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 39,3 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. Düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2016 yılında 1,5 puan azalarak yüzde 37,4 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise yüzde 19,5'e yükseldi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı da çok küçük bir artışla 2016 yılında yüzde 3,7 oldu. 2016 yılında orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin toplam payı son yılların ortalaması olan yüzde 21,7'nin üzerinde yüzde 23,2'ye çıktı. Verilere göre 474 imalat sanayi firmasından 192'si düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde faaliyet gösterirken, orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde 149 firma, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerdeki 121 firma, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerde 12 yer aldı.

İSO Türkiye'nin 500 Büyük Kuruluşu -2016 (İlk 10-Üretimden Satışlara göre):

- 1-Tüpraş
- 2-Ford
- 3-Tofaş
- 4-Oyak-Renault
- 5-Arçelik
- 6-Toyota
- 7-EÜAŞ- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
- 8-Hyundai Assan
- 9-İçdaş Çelik
- 10-İskenderun Demir ve Çelik

INFO

SANAYİMİZİN DEVLERİ

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırması sonuçlarına göre, sanayinin zirvesinde 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş yer aldı. Listede ikinci Ford, üçüncü ise Tofaş oldu. Sanayi devlerinin üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 490 milyar liraya, toplam faaliyet karı yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar liraya ve toplam ihracatı da yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolara yükseldi. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetti.

69 YENİ ŞİRKET LİSTEDE

Rapora göre, geçen yıl 69 şirket **İSO 500** listesine girdi. **İSO'nun** "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasına göre, 2015 listesinde yer almayan 69 şirket, geçen yıl ilk 500'e girmeyi başardı. Araştırmaya göre, 2016 yılında en fazla sıçrama yapan şirket/kurum, listeye 60'ıncı sıradan giren ve 440 şirketi geride bırakan Tiryaki Agro Gıda San. ve Tic. AŞ oldu. Bu şirketi listeye 78'inci ve 105'inci sıradan giren "İsminin açıklanmasını istemeyen şirketler" takip etti. Geçen yıl isminin açıklanmasını istemeyen

şirket sayısı 19 olarak gerçekleşti. 2016'da 235 şirket listede üst sıralara çıkarken, 185 şirket de yerini koruyamayarak alt sıralara düştü. Ayrıca 11 şirketin ise sıralamada yeri değişmedi. 2015 ve 2016 yıllarında listede olan şirketler incelendiğinde, Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. AŞ'nin 211 sıra yükselerek 405. sıradan 194. sıraya ulaşması dikkati çekti. Reel ekonominin mevcut durumunu ve yaşadığı sorunları ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan araştırmaya göre,

Türkiye'nin 500 Büyük kuruluşlarının istihdamları yüzde 2,2 ile yaklaşık 15

bin civarında arttı. Ödenen maaş ve ücretlerde de yüzde 15,7 oranında artış gerçekleşti. Son yıllarda duran varlıklar lehine olan iyileşme, 2016 yılında 1 puan kadar geriledi. **İSO 500'de** 2016 yılında vergi öncesi kar eden kuruluş sayısı 400'den 392'ye inerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 108 oldu. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar (EBITDA) eden firma sayıları 2016 yılında 484'e yükseldi ve ölçülmeye başlandığı son dört yıl içindeki en yüksek sayıya ulaştı. Zarar eden firma sayısı ise 16'ya geriledi. 500 Büyük içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı da 123'e indi.

8.8[%]

500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU'NUN
SATIŞLARINDAKİ ARTIŞ ORANI

18.6[%]
ARTIŞLA

KURULUŞLARIN TOPLAM
FAALİYET KARI BİR ÖNCEKİ
SENEYE GÖRE

52.4

MİLYAR TL

FAALİYET KARLILIĞI

İSO TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK KURULUŞU

2016 (İlk 10-Üretimden Satışlara göre)

- 1-Tüpraş
- 2-Ford
- 3-Tofaş
- 4-Oyak-Renault
- 5-Arçelik
- 6-Toyota
- 7-EÜAŞ- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
- 8-Hyundai Assan
- 9-İçdaş Çelik
- 10-İskenderun Demir ve Çelik

4.8

LİSTEDEKİ OTOMOTİV
ŞİRKETİ SAYISI

2.2[%]

ŞİRKETLERİN
İSTİHDAMINDAKİ ARTIŞ
ORANI

2.8
MİLYAR DOLAR

AR-GE HARCAMALARINDA
BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE
YÜZDE 16,3'LÜK AZALMA
GERÇEKLEŞTİ.

55.1

MİLYAR DOLAR

500 ŞİRKETİN
İHRACAT MİKTARI

INFO

İNŞAAT
YATIRIMLARINDAKİ ARTIŞ

10%

YÜKSEK BÜYÜME İÇİN İŞARET FİŞEĞİ

Türkiye ekonomisi, zorlu bir yıl olarak geride kalan 2016 yılından sonra 2017'ye güçlü bir büyüme ile başladı, 2017'nin ilk çeyreğindeki büyüme oranı yüzde 5. Devletin katkısı büyümeye pozitif etki yaptı, bunun yanında dayanıklı tüketim malları ve mobilyada ÖTV indiriminin hanehalklarının harcama kabiliyetine pozitif etki yaptığı görülüyor. Bu kapsamda artan iç taleple beraber büyüme desteklendi. 2017'nin ilk çeyreğinde Avrupa ekonomilerinin de toparlanıyor olmasının etkisiyle beraber dış talepteki artış, büyümeye destek verdi. İhracatın bu dönemdeki artışı yüzde 10,6 oldu. Küresel politik riskler gözükse de uluslararası kuruluşların Türkiye'ye ilişkin 2017 büyüme tahminlerinin artması bekleniyor.

Mehmet Ali Doğan

BÜYÜMEYE NELER NE ORANDA ETKİ ETTİ?

5.1%

HANEHALKLARININ NİHAİ
TÜKETİM HARCAMALARI

9.4%

DEVLETİN NİHAİ TÜKETİM
HARCAMALARI

10.6%

MAL VE HİZMET İHRACATI

11.6%

İŞGÜCÜ ÖDEMELERİ

KATMA DEĞER YARATAN SEKTÖRLER

3.2%

TARIM SEKTÖRÜ

5.3%

SANAYİ SEKTÖRÜ

3.7%

İNŞAAT SEKTÖRÜ

5.2%

HİZMETLER SEKTÖRÜ

HASILAT (Üretim yöntemiyle
GSMH %14,3 artış gösterdi)

641.584 MİLYAR TL

%
5

TÜRKİYE
EKONOMİSİNİN
2017 İLK
ÇEYREĞİNDE
ORTAYA
KOYDUĞU
PERFORMANS
(Gayrisafi
Yurtiçi Hasıla
GSYH, I. Çeyrek:
Ocak - Mart, 2017)

%
4.4

HÜKÜMET'İN
BELİRLEDİĞİ
2017 YIL
SONU
BÜYÜME HEDEFİ

%
95

İHRACATTAKİ
SANAYİ
ÜRÜNÜ ORANI

2.5
PUAN

İHRACATIN EKONOMİK
BÜYÜMEYE YAKLAŞIK KATKISI

%
2.2

TOPLAM
YATIRIMLARIN
BÜYÜMEYE KATKISI

**BÜYÜMENİN YARISI
NET İHRACATTAN**

Türkiye İhracatçılar
Meclisi Başkanı (TİM)
Mehmet Büyükeksi
■ Net dış ticaret
büyümeye 2,2 puanlık
katkı sağladı. Böylelikle,
2015'in son çeyreğinden
itibaren, yani 5 çeyrek
katkısı negatif olan
net dış ticaret, tekrar
büyümeye pozitif katkı
vermiş oldu. İnaniyorum
ki 2017'nin geri
kalanında da net dış
ticaret büyüme daha
fazla katkı verecek.

**YAŞANAN ONCA
BADİREYE RAĞMEN**

Türkiye Genç
İş Adamları
Kohfederasyonu (TGİK)
Genel Başkanı Erkan
Güral
■ Ekonomideki genel
büyüme trendinin
yaşanılan onca
badireye rağmen
artarak süreceğini
uzunca bir süredir
görüyoruz ve bekliyorduk.
Hükümetimizin
aldığı tedbirler ve iş
dünyamızın dinamik
karakteri sayesinde
ekonomi, uğradığı her
tacizi boşa çıkararak
başarı öyküleri
yazmaya devam ediyor.

EKONOMİYE GÜVEN ÜRETİM, İHRACAT VE İSTİHDAMI DESTEKLEDİ, İÇ TALEP CANLANDI

ÖZEL SEKTÖRE VERİLEN
DESTEKLER ETKİLİ OLDU

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
(TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu
■ Bu başarının altında hükümetimizin
özel sektöre verdiği desteklerin yanı
sıra dünyanın dört bir yanına açılan
cesur sanayicilerimizin ve müteşeb-
bislerimizin alın terleri bulunuyor.
Ekonomide sağlanan güven ortamı
üretimi, ihracat ve istihdam artışını
desteklemiş, iç talebi canlandırmıştır.

İHRACAT SEFERBERLİĞİ BAŞLATILMALI

Müstakil Sanayici ve İşadamları Der-
neği (MÜSİAD) Başkanı Abdullah Kaan
■ İnaniyoruz ki, bu oran bile Türkiye
ekonomisinin potansiyelini yansıta-
bilmekte yeterli değil. Mal ve hizmet
ihracatında üretim modeline geçilmesi
ve bir ihracat seferberliği başlatılması
çok önemli. Net dış talebin önümüzde-
ki dönemde de büyüme katkısının
pozitif olacağını düşünüyoruz.

KALİTELİ BİR BÜYÜME SÜRECİNDEYİZ

**İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim
Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan**
■ Daha önce açıkladığımız PMI, Ka-
pasite Raporu ve istihdam verileri de
bize sanayimizin durgunluk istasyo-
nundan yavaş yavaş ayrılmakta oldu-
ğunu göstermişti. Sanayinin büyüme
en güçlü katkısı sağlaması, bize kaliteli
bir büyüme sürecinde olduğumuzu da
göstermektedir.

HABER

İlk üç Koç'un

Sanayici finansmana çalıştı

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırması sonuçları açıklandı. Sanayinin zirvesinde Koç Holding'in şirketleri yer aldı. Birinci

Tüpraş, ikinci Ford, üçüncü ise Tofaş oldu. Rapora göre sanayiciler elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetti.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği, sektör için en değerli verileri oluşturan ve devler liginin belirleyen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırmasının sonuçları açıklandı. Rapora göre sanayinin zirvesinde 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş yer aldı. Listede ikinci sırada 16 milyar 314 milyon liralık üretimden satışları ile Ford bulunurken üçüncü sırayı ise üretimden satışları 12 milyar 856 milyon lira olan Tofaş elde etti.

Reel ekonominin mevcut durumunu ve yaşadığı sorunları ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan araştırmaya göre, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8.8'lik artışla 450.505 milyar liradan 490.043 milyar liraya çıktı. Kuruluşların toplam faaliyet karı bir önceki seneye göre yüzde 18.6 artışla 52.4 milyar TL'ye, faaliyet karlılık oranı da yüzde 8.7'den yüzde 9.4'e yükseldi. Toplam ihracatı üç yıldır üst üste gerileyen '500 Büyük Kuruluş'un 2016 yılında ihracatı yeniden ivme kazanarak yüzde 3.1 artışla 55.1 milyar dolar oldu.

İlk 10 içinde beş otomotiv şirketinin yer aldığı araştırmada, listeye 48 yeni sanayi kuruluşu girdi.

Sanayi, ekonominin en yakın yol arkadaşı

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Türkiye'de yaşanan beklenmedik olumsuz olaylar eğer dünyanın en gelişmiş ülke ekonomilerinde ya-

Erdal Bahçivan

şanmış olsaydı, bu ülke ekonomilerinde bizim ekonomimizin yaşadığı tahribattan daha büyüğü yaşanırdı. Oysa Türkiye ekonomisi, Türkiye özel sektörü ve sanayimiz, bütün bu zorluklara rağmen ekonomik aktivitesini, dinamizmini kesmedi" dedi. Sanayi sektörünün ekonominin geneli üzerinde bir performans göstererek ekonomik büyümeye en nitelikli katkıyı sunduğunu ve yüzde 3.9'luk performansıyla büyümeyi sürüklediğini

vurgulayan Bahçivan, şunları söyledi: "Sanayimiz böyle bir dönemde göstermiş olduğu performansla her zaman olduğu gibi ekonominin en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dostu olduğunu gösteriyor. Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgalanmaları, sosyal, siyasal, terör ve jeopolitik tüm olumsuzlukları barındıran bir yıl içinde, 'başarma' azim ve kararlılığını korudu."

Faaliyet karının yarıdan fazlası finansman giderine gitti

Ana faaliyetlerinde başarılı olan sanayide, finansman yönetimi son yıllardaki en temel problem olmaya devam etti. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. Finansman giderleri 2016 yılında yüzde 3.6 oranında artarak 29 milyar TL'ye yükseldi. İSO Başkanı Bahçivan, "Finansman noktası rahatlatıldığı zaman, bu kadar zorluklarla mücadele edebilen bir sektörün, daha başka neler yapabileceğinin de ipuçlarını bu raporda görmekteyiz" dedi.

TL'nin değer kaybının finansman giderlerinde beklentilerin altında etki yaptığını belirten Bahçıvan, "Çünkü finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı 2016'da yüzde 63.4'ten yüzde 55.4'e indi. Her ne kadar geçen yıla göre bu parametrede bir düşüş gerçekleşmiş olsa da finansman giderlerinin faaliyet karına oranında son 4 yıl ortalamasının yüzde 56 olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Dünyada bu oran ortalama yüzde 16. Sanayi firmaları, döviz kuru dalgalanmalarının ve Türk Lirası'ndaki değer kaybının finansman giderlerine olumsuz etkisini sınırlamayı başardı" diye konuştu.

Ar-Ge konusunda sanayicilere eleştiri

Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 16.3'lük azalma ile 2.8 milyar liraya indi. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2016 yılında yüzde 0.57'ye gerilerken Ar-Ge yapan şirket sayısı da 239'a düştü. Ar-Ge konusunda sanayiciler olarak eleştirel bir pay çıkarmak gerektiğini aktaran Bahçıvan, "Veriler, Ar-Ge yatırımları konusunda verilen destek ve teşviklere sanayicilerden yeteri kadar yanıt alınamadığını göstermektedir. Sanayiciye Ar-Ge yatırımları ile ilgili olarak daha fazla sorumluluk düşmektedir" bilgisini verdi.

Erdal Bahçıvan, araştırmaya göre sanayi sektörünün uzun yıllara dayanan yapısal sorununun devam ettiğini söyledi: "Bu da GSYİH'deki imalat sanayi payının gerilemesi. Türkiye ekonomisinin yeneden ve katmadeğeri daha yüksek bir üretim ekonomisine dönmesi gerekmektedir. 2015 yılında olduğu gibi geçen yıl da bu alandaki karnemizi iyileştiremedik. İmalat sanayinin GSYH içindeki payı geçen yıl yüzde 16.7 olarak aynı seviyede kalmaya devam etti. Bu trendin tersine çevrilebilmesi kaçınılmazdır ve sanayi sektöründe koşulların iyileştirilmesi ihtiyacı sürmektedir."

Kaynaklar içinde borçların payı yüzde 62'ye yükseldi

Borç/öz kaynak ilişkisinde, son 10 yıldır sürekli olarak öz kaynaklar aleyhine bozulan bir denge görüldü. Kaynak yapısı içerisinde borçların payı 2007 yılında yüzde 45.2 iken bu oran 2016 yılında yüzde 61.9'a yükseldi. Aynı dönemde öz kaynakların payı da yüzde 54.8'den yüzde 38.1'e geriledi. Sonuçlar, son 10 yılın en olumsuz borç/öz kaynak ilişkisini gösterdi. Bahçıvan, "Borçluluk oranları, 65/35 bandında olan dünya ortalamasına yakın olmakla birlikte bu göstergenin verdiği bir önemli mesaj şu; sanayi kuruluşlarının büyük zahmetlerle ve adeta damla damla topladıkları karlarının önemli bir bölümünün finansman giderlerine gitmesinden dolayı iç kaynaklarını büyümede kullanamamaktadırlar. Yetersiz ve eriyen öz kaynaklar nedeniyle büyümek

için yeni yatırımların daha çok borçlanmaya dayalı olarak yapılması, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun görece olarak daha sağlıksız bir finansman çarkının içinde olduklarını gösteriyor" dedi.

Yine **ISO 500** Büyük Kuruluş'un borç yükü her geçen yıl biraz daha artarken 2016 yılında bu oran yüzde 18.8'lik artışla 207 milyar liraya yükseldi. Kaynakların bu kadar kıt ve pahalı olduğu bir ortamda, sanayilerin üzerindeki devreden KDV yükünün her geçen yıl arttığını kaydeden Bahçıvan, **ISO 500**'ün devreden KDV'sinin 2016 yılında çok daha fazla yükselerek yüzde 23.6 ile 6 milyar liraya çıktığını hatırlattı.

Bahçıvan, işletmelerde istihdamın ise yüzde 2.2 ile yaklaşık 15 bin civarında arttığını ifade etti. Rapora göre teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katmadeğer itibarıyla en yüksek payı yüzde 39.3 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. Düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2016 yılında 1.5 puan azalarak yüzde 37.4 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise yüzde 19.5'e yükseldi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı da çok küçük bir artışla 2016 yılında yüzde 3.7 oldu. Verilere göre 474 imalat sanayi firmasından 192'si düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde faaliyet gösterirken orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde 149 firma, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerdeki 121 firma, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerde 12 firma yer aldı.

ISO Türkiye'nin 500 Büyük Kuruluşu-2016 (İlk 10-Üretimden Satışlara Göre)

1- Tüpraş	7- EÜAŞ- Elektrik Üretim A.Ş.
2- Ford	8- Hyundai Assan
3- Tofaş	9- İçdaş Çelik
4- Oyak-Renault	10- İskenderun Demir ve Çelik
5- Arçelik	
6- Toyota	

Yıldırım: “Bankalar dikkat etsin”

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Olağan toplantısına katılan Başbakan Binali Yıldırım, bankalara çağrıda bulunarak, “Ya adam gibi makul bir faiz oranı benimsersiniz veya biz bunun tedbirini alırız” uyarısını yaptı.

Toplantıya Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz, AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş, İstanbul Valisi Vasip Şahin, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ve İstanbul Ticaret Odası Başkanı İbrahim Çağlar da katıldı.

■ SO Meclisi'nin aylık olağan toplantısı, Başbakan Binali Yıldırım'ın katılımı ile gerçekleştirildi. Yıldırım ayrıca ISO'nun Beyoğlu'ndaki yeni hizmet binasının açılışını gerçekleştirdi. “Sanayileşmek milli bir davadır” diyen Yıldırım, Türkiye kalkınıyorsa, dünyada sayılı ülkeler arasında yerini alıyorsa sanayicilerin yaptığı yatırımların, üretimlerin bunda çok büyük bir katkısı olduğunu vurguladı: “Dünya, 2008 sonundan beri krizde ama bu sene iyi haberler geliyor. Dünya büyümesi 2002'de yüzde 2.2 civarında gerçekleşti ama bu yıl dünya büyümesini 3.8 olarak revize ettiler. Dolayısıyla artık dünyada da büyüme başlıyor.” Ekonomideki pozitif yapıyı değerlendiren ve “Her şey güzel de bankalar niye faizleri bu kadar yüksek tutuyor? Yüzde 14'ten parayı toplayacaksınız, sanayiciye, işadamına kaçtan kullandıracaksın? Yüzde 18, 19, 20 insaflysa 25'e kadar gidiyor. Bu sürdürülebilir bir şey değil” diyen Yıldırım, trenin kalktığını ve kendisinin hareketten önce son çağırısı yaptığını ifade etti ve “Ya adam gibi makul bir faiz oranı benimsersiniz veya biz bunun tedbirini alırız” uyarısını yaptı.

Başbakan Yıldırım, görüşlerini şöyle açıkladı: “Bunu bankacılarımız bir tehdit olarak algılamasın. Elimizde araçlarımız var. Elllerinden parayı falan alacak değiliz. Aracımız olduğunu bilsinler. İstiyoruz ki doğal seyrinde işler düzelsin. Nasıl kredi garanti fonuyla kaynak ürettiyseniz, diğer tedbirlerimizle iş alemini rahatlattıysanız, bankalar da çaresiz diye düşünmesinler. Elimizde araçlarımız var, o araçları kullanmaktan çekinmeyiz. Ama istiyoruz ki bu, tatlılıkla olsun. Şimdi bu Hükümet, bu kadar yükünüzü aldı, temerrütte düşecek kredilerinizi yeniden yapılandırdı, sizi rahatlattı, rasyolarınız arttı, karlarınız uçtu gitti. Bizde bir tabir var; el eli yıkar, el de döner yüzü yıkar. Şimdi yüz yıkama zamanıdır. Bankaların görevlerini yapmalarını sanayiciler adına bekliyoruz. Çok da zamanımız yok. Çünkü hepimiz aynı gemideyiz yani böyle bir kar sanayide var

mı? Yok. Çalış, çabala, terle, akıl teri, alın teri... Sonunda bakıyorsun el elde baş başta. Her şart altında kazanan bir sektör olur mu kardeşim? Her seferinde dört ayak üstüne düşüyor. Böyle bir şey olmaz. Bu işin karı da var, zararı da var. Kar, zararın kardeşi. Zarar etme, risk olunca 'aman Hükümet bize sahip çıkın.' Tamam çıktık. Şimdi de paralar geliyor, siz de millete, sanayiciye sahip çıkın.” Yıldırım, finansman meselesinin sanayinin gelişmesinin önündeki en büyük engel olduğunu dile getirdi.

KDV konusunun yeni baştan çalışıldığını, gözden geçirileceğini söyleyen Yıldırım, “Burada çelişkiler var. Bu kayıtdışılığa da sebep oluyor, mahsuplar, geri ödemeler vesaire... Bunlarda maalesef sıkıntılar yaşanıyor. Zamanında almanız gerekeni almıyorsunuz, bir yerde yüzde 1 KDV var aynı üründen yüzde 8 var, onların arasını dengelemiyor sunuz, siz detayları daha iyi biliyorsunuz. Bunu da yeni baştan ele alacağız” diye konuştu.

Başbakan Yıldırım, kamu alımlarında yerlilik ve milliliğin esas alınacağını, burada da sanayicilerin beklentilerini göz önünde bulunduracaklarını belirtti: “Niye olmuyor bu iş ben size söyleyeyim, yine bürokrasiden dolayı. Bürokrat risk almak istemiyor. 'Ne lüzumu var kardeşim? İşte bilinen, kendini ispat etmiş ürün varken filanca şu işi yapıyor. Ya olmazsa ya çalışmazsa, benim başım belaya girerse' diye, gidiyor öyle karar veriyor. Ben bunu yaşamış biri olarak bunu söylüyorum.”

ISO Başkanı Erdal Bahçivan ise “Son dönemde arzu etmediğimiz bir şekilde kredi faizlerinde yüzde 15-16'lık oranlara varan bir yükselişe tanık oluyoruz. Faiz oranlarının yüksek seviyesi, üretim ekonomisine geçişin önünde ciddi bir engeldir. Bankaların reel sektörü paydaş olarak görmeleri ve uzun vadeli, sağlıklı bir işbirliğini kısa vadeli çıkarlara kurban etmemeleri gerekiyor” diye konuştu.

Piyasada tahsilâtlar normale döndü

KGF ile birlikte piyasaya sürülen para tahsilat sürelerinin de normale dönmesini sağladı. 3-4 ay öncesine kadar imkânsızlıklar nedeniyle ödemelerini yapamayanlar şimdi borçlarını kapatma yoluna gidip, ham maddeyi de peşin almaya başladı.

Piyasada 3-4 ay öncesine kadar yaşanan tahsilât sorunu Kredi Garanti Fonu (KGF) desteğiyle önemli ölçüde aşılmış görünüyor. Önceki dönemde imkânsızlıklar nedeniyle insanların ödemelerini geciktirmek zorunda kaldığını ifade eden iş dünyası temsilcileri, şimdi işlerin normal seyrine dönmeye başladığını vurguladı. Çek- senet protestolarındaki azalmanın da bu duruma işaret ettiğini belirten temsilciler, "Şimdi hammaddeleri vadeli almak yerine peşin alarak kar ediyorlar. Herkes para varken borçlarını kapatmak istiyor. Birikmiş borç yükleri de ortadan kalkıyor" dedi. İş dünyası bu durumun büyüme rakamlarını da yukarı çekeceği görüşünde.

SÜRELER NORMALE DÖNÜYOR

Tahsilât süreleri düşümünün KGF desteğiyle çözüldüğünü söyleyen **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı**, 3-4 ay öncesine kadar imkânsızlık nedeniyle piyasada para dönmediğini dile getirdi. KGF desteğinin tamamının kullanılmamasına rağmen piyasanın rahatladığını bildiren Özhamaratlı, tahsilâtların mantıklı bir süreçte gerçekleşmeye başladığını ve protes-

tolu çek- senetlerin azaldığını kaydetti. **ISO'nun** açıkladığı **PMI endeksinin** haziranda 54,7 ile son 4 yılın zirvesinde olduğunu açıklayan Özhamaratlı, büyüme konusunda gelecekle ilgili bunun iyi bir sinyal olduğunu ifade etti. KGF'nin piyasayı rahatlatarak, hareket getirdiğini anlatan Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) Başkanvekili Tahsin Öztiryaki, bunun sürdürülebilir hale getirilmesi gerektiğini vurguladı. Para bulmanın zor olduğu dönem nedeniyle sıkışan vadelerin şimdi rahatladığının altını çizen Öztiryaki, bunun büyüme rakamlarına da etki edeceğine dikkat çekti.

TERÖR OLMAZSA HAVA DEVAM EDER

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) Başkanı Bedevi Palandöken de piyasaya sürülen parayla birlikte ödeme sürelerinin düzene girmesinin iş dünyasını rahatlattığını söyledi. Turizmdeki iyileşmenin, KOSGEB kredilerinin, teşviklerin, bayram alışverişlerinin bu rahatlamayı desteklediğini bildiren Palandöken, "Şimdi önümüzde kurban bayramı da var. Gelecekte daha umutluyuz. Terör vurmadığı sürece bu hava devam edecek. Üst üste olumlu gelişmeler yaşıyoruz. Ticaret güvenli ortamda

olur" dedi. İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) Başkanı Yücel Akdemir ise, piyasaya sürülen paranın genel olarak vergi yapılandırmalarına gittiğini savundu. İşlerin hala banka kredileriyle döndüğünü söyleyen Akdemir, KOBİ-lerin kredi alabilmek için kendilerinden aynı sıklıkla mali tablo istediklerine dikkat çekti.

GÜNEYDOĞU'DA TEDİRGİNLİK HÂKİM

Güneydoğu Bölgesi'nde ise işler biraz daha farklı seyrediyor. KGF ile birlikte bölgedeki işlerin normal seyrine dönme emarelerini fark ettiklerini bildiren Diyarbakır Sanayici ve İş İnsanları Derneği (DİSİAD) Başkanı Burç Baysal, şöyle devam etti: "Bankalara olan borçlar düzene girdi. Piyasa da rahatlayacaktı ama son 20 gündür işler değişti. Siyasi olaylar nedeniyle bölgedeki iş dünyası tedirgin. 2016 yılının bu yıla göre daha sıkıntılı geçmesine rağmen, Diyarbakır'daki konut satışlarında şu anda yüzde 7'lik bir düşüş var. Bu da tedirginliği gösteriyor." (Kaynak: Dünya)